

Forslag

til

Lov om filmcensur.

Fremsat den 3. oktober 1968 af *justitsministeren*.

§ 1. Enhver film, der forevises offentligt for børn under 12 eller 16 år, skal forinden af statens filmcensur være godkendt for børn i den pågældende aldersgruppe.

Stk. 2. Fjernsynsudsendelser omfattes ikke af bestemmelsen i stk. 1.

Stk. 3. Censurens afgørelse træffes på grundlag af en vurdering af, om filmen kan antages at være skadelig for børn. Afgørelsen kan gå ud på, at filmen godkendes uden nogen begrænsning, eller at den ikke må forevises for børn under 12 eller 16 år. Godkendelse kan endvidere betinges af, at nærmere angivne billeder eller afsnit af filmen bortklippes.

§ 2. Statens filmcensur består af en formand og et af justitsministeren fastsat antal andre medlemmer. Formanden skal opfylde betingelserne for udnævnelse til dommer. De øvrige medlemmer skal have gennemgået en pædagogisk eller psykologisk uddannelse eller gennem deres beskæftigelse have erhvervet særlig indsigt i børne- og ungdomsproblemer.

Stk. 2. Censurens medlemmer beskikkes af justitsministeren for et tidsrum af 4 år. Ingen, der er fyldt 60 år, kan beskikkes eller genbeskikkes som medlem af censuren.

Stk. 3. Til bistand for censuren kan der antages en konsulent, der er sagkyndig i børnepsykiatri.

§ 3. Den, der har indleveret en film til censur, kan inden 4 uger efter at have modtaget meddelelse om censurens afgørelse indbringe denne for det i stk. 2 omhandlede ankenævn.

Justitsmin. j. nr. L. A. 1968.9000-1

Stk. 2. Ankenævnet består af en formand og 4 andre medlemmer. Formanden skal opfylde betingelserne for udnævnelse til dommer. Af de øvrige medlemmer skal 2 have gennemgået en pædagogisk eller psykologisk uddannelse, medens de 2 andre udpeges blandt personer, der har vist særlig interesse for børne- og ungdomsproblemer.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 2, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på ankenævnets medlemmer.

§ 4. Ved offentlige filmforevisninger, til hvilke børn under 12 eller 16 år ifølge censurens afgørelse ikke har adgang, skal dette bekendtgøres ved tydeligt opslag, ligesom annoncer om sådanne forevisninger skal indeholde oplysninger om den af censuren fastsatte aldersgrænse.

Stk. 2. Ved offentlig forevisning af film, der ikke har været indleveret til censur, skal det på tilsvarende måde tilkendegives, at børn under 16 år ikke har adgang til forevisningen.

§ 5. Justitsministeren fastsætter de nærmere regler for censurens og ankenævnets virksomhed.

Stk. 2. For censurering af film betales en afgift, der fastsættes af justitsministeren.

§ 6. Overtrædelse af bestemmelserne i § 1, stk. 1, og § 4 straffes med bøde.

§ 7. Loven træder i kraft den 1. april 1969.

Stk. 2. Lov nr. 117 af 13. april 1938 om biografteatervæsenets ordning §§ 20-23 ophæves.

§ 3. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som landsdelens særlige forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Forslaget blev fremsat for folketinget i folketingsåret 1967-68, 2. samling, men blev ikke færdigbehandlet. (FT 1967-68, 2. samling, tillæg A. sp. 2887, folketingets forhandlinger sp. 2785 og 3658).

Spørgsmålet om berettigelsen af den gældende censurordning for film har i nogle år givet anledning til betydelig offentlig debat. Man har i diskussionen specielt hæftet sig ved, at filmcensurens godkendelse var nødvendig også for at vise en film for et voksent publikum. Udviklingen er på andre kulturelle områder gået i retning af, at det i stadig videre omfang er overladt til den enkelte borger selv at tage stilling til de eksisterende påvirkningsmuligheder. På denne baggrund fandt justitsministeriet det naturligt, at censurspørgsmålet blev taget op til ny vurdering. Der nedsattes derfor i 1963 et udvalg med den opgave at overveje, om der burde ske ændringer i den gældende ordning vedrørende censurering af film, og i bekræftende fald at udarbejde forslag herom. Udvalget skulle som baggrund for sin indstilling gennemgå de foretagne undersøgelser om filmens påvirkning af sit publikum, særligt blandt børn og unge, og de vigtigste udenlandske censurordninger. Udvalget afgav betænkning (betænkning om filmcensur, nr. 468/1967) i december 1967.

Lovforslaget bygger på denne betænkning og er i det væsentlige i overensstemmelse med det udkast til lov om filmcensur, der findes i betænkningen s. 40.

Af udvalgets forslag skal nævnes følgende hovedpunkter:

1. Voksencensuren foreslås afskaffet.
2. Børnecensuren opretholdes med de to hidtidige aldersgrænser ved 12 og 16 år.
3. Der foreslås meget væsentlige ændringer i censurens organisatoriske opbygning. Ændringerne står i forbindelse med, at censurens opgave efter forslaget alene bliver at tage stilling til, i hvilket omfang film skal kunne tillades for børn. Man lægger derfor vægt på, at såvel den pædagogiske som den psykologiske — og eventuelt psykiatriske — sagkundskab er repræsenteret i censurorganerne. Den afgørende ændring af censurens opgave har endvidere ført til, at man har fundet det rigtigst, at afgørelsen i ankeinstansen

træffes af et særligt sagkyndigt ankenævn, fremfor som nu af justitsministeren.

De gældende censurbestemmelser i §§ 20-23 i lov nr. 117 af 13. april 1938 om biografteatervæsenets ordning er gengivet i betænkningen s. 11. Idet der i øvrigt henvises til de bemærkninger til udvalgets lovudkast, der findes i betænkningen s. 41-42, skal vedrørende de punkter, hvor lovforslaget fraviger udvalgets udkast, bemærkes følgende:

Til § 1.

I stk. 1 er foretaget en ændring, som alene er af formel karakter. Man har ved affattelsen — i forbindelse med formuleringen af § 6 — ønsket at præcisere ansvaret for overholdelsen af såvel 12-års grænsen som 16-års grænsen.

I § 1, stk. 4, i udvalgets udkast er optaget en bestemmelse svarende til den gældende lovs § 20, stk. 2, hvorefter censuren ved sin godkendelse af en film kan betegne den som særligt egnet til forevisning for børn eller børn under en bestemt alder, jfr. betænkningen s. 32. Bestemmelsen har til dels sin baggrund i, at censuren hidtil har truffet afgørelse om godkendelse af udenlandske børnefilm som afgiftsfri i henhold til § 22, stk. 3, i loven om film og biografier. Ved bekendtgørelse nr. 58 af 11. marts 1968 er afgørelsen fra den 1. april 1968 i stedet henlagt til Det danske Børnefilmnævn.

Efter at censurens opgaver med hensyn til afgiftsfritagelse er bortfaldet, har man fundet, at der ikke er tilstrækkelig begrundelse for at opretholde censurens adgang til at betegne en film som særligt egnet for børn. Man lægger herved vægt på, at det vil være uheldigt, at 2 forskellige sagkyndige organer skal kunne tage stilling til spørgsmålet om en films egnethed til forevisning for børn. Hertil kommer, at bestemmelsen i den gældende lovs § 20, stk. 2, som anført i betænkningen s. 32 i de senere år kun har været anvendt i meget ringe omfang.

Til § 5.

Til stk. 2.

I henhold til den gældende lovs § 23 skal der for censurering af film betales en afgift, der fastsættes af justitsministeren. Det indvundne afgiftsbeløb

med fradrag af de til driften af statens filmcensur medgåede udgifter tillægges filmfonden.

Afgiften har i de senere år indbragt godt 200.000 kr., hvoraf den største del er anvendt til driften af statens filmcensur. Det overskud, som skal indgå i filmfonden, udgør for finansåret 1967-68 ca. 36.000 kr.

Udvalget har foreslået, at afgiften afskaffes, jfr. betænkningen s. 38-39. Selv om der kan anføres visse principielle betragtninger til støtte for ikke at gennemføre en ordning, hvorefter alene film, der ønskes forevist for børn, belægges med censurafgift, har man dog ikke fundet tilstrækkelig begrundelse for at følge forslaget om at lade afgiften bortfalde. Man lægger herved vægt på, at en meget væsentlig del af biografernes publikum er børn, jfr. betænkningen s. 44-45, og at de økonomiske fordele der for udlejeren er forbundet med at få godkendt en film til forevisning for børn, som følge heraf normalt vil opveje den udgift, censurafgiften vil betyde. Nogen reel risiko for en nedgang i antallet af børnefilm vil der derfor ikke være.

Det er hensigten, at afgiften skal være af en sådan størrelse, at der gennem afgiften skaffes dækning for udgifterne ved driften af censuren og ankenævnet. Derimod har man ikke fundet det rimeligt, at der som hidtil skal være hjemmel til at fastsætte en højere censurafgift for at skaffe midler til filmfonden. Det foreslås derfor, at bestemmelsen i den gældende lovs § 23, stk. 2, hvorefter det indvundne afgiftsbeløb med fradrag af censurens driftsudgifter tillægges filmfonden, bortfalder.

Til § 8.

I henhold til lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre er teater- og biografbevillinger samt forlystelser færøske særansøgninger. Dette omfatter også censurering af film.

Censurreglerne i §§ 20-23 i lov nr. 117 af 13. april 1938 om biografteatervesenets ordning gælder ikke for Grønland. Man har fundet det rigtigst, at der åbnes mulighed for ved kgl. anordning at sætte censurreglerne i kraft i Grønland med de afvigelser som landsdelens særlige forhold tilsiger.